

Thalés z Mílétu

Θαλῆς

Testimonia DK 11 A (a některá další)

A 1 = Diogenés Laertios, *Vitae philosophorum* I,22-44 Marcovich

(22) Thalés byl, jak praví Hérodotos (I,170), Dúris a Démokritos (68 B 115a), synem Examyóným a Kleobúliným, z rodu Thélidů, což jsou Foiničané, nejurozenější z potomků Kadmových a Agénorových. [Byl jedním ze sedmi mudrců,] jak uvádí i Platón (*Prótagorás* 343a). Byl jako první nazván mudrcem, když byl v Athénách archontem Damasiás (582 až 581 před n. l.), za něhož bylo stanoveno sedm mudrců, jak praví Démétrios Faléřský v *Seznamu archontů*. Byl zapsán do seznamu občanů v Mílétu, kam přišel s Neileem, vypuzeným z Foiníkie. Podle většiny spisovatelů však byl rodilý Míléťan a byl ze skvělého rodu.

(22) Ἦν τοίνυν ὁ Θαλῆς, ὡς μὲν Ἡρόδοτος (I,170) καὶ Δουῆρις καὶ Δημόκριτός (68 B 115a) φασί, πατρὸς μὲν Ἑξαμύου, μητρὸς δὲ Κλεοβουλίνης, ἐκ τῶν Θηλιδῶν, οἳ εἰσι Φοίνικες, εὐγενέστατοι τῶν ἀπὸ Κάδμου καὶ Ἀγήνορος. [ἦν δὲ τῶν ἑπτὰ σοφῶν,] καθὰ καὶ Πλάτων (*Protagoras* 343a) φησί· καὶ πρῶτος σοφὸς ὠνομάσθη ἄρχοντος Ἀθήνησι Δαμασίου (582/581 BC), καθ' ὃν καὶ οἱ ἑπτὰ σοφοὶ ἐκλήθησαν, ὡς φησι Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ τῶν Ἀρχόντων ἀναγραφῇ. ἐπολιτογραφῆθη δὲ ἐν Μιλήτῳ, ὅτε ἦλθε σὺν Νείλεωι ἐκπεσόντι Φοινίκης· ὡς δ' οἱ πλείους φασίν, ἰθαγενὴς Μιλήσιος ἦν καὶ γένους λαμπροῦ.

(23) Po politické činnosti se věnoval pozorování přírody. Podle některých nezanechal žádný spis, neboť jemu připisovaná *Astronomie pro plavce* (B 1) je prý od Fóka ze Samu. *Kallimachos* jej zná jako objevitele Malé Medvědice, neboť ve svých *Iambech* říká (A 3a):

a hvězdy Vozu Malého prý stanovil,
jímž svoji dráhu řídí plavci foiničtí.

Podle některých napsal jen dva spisy: *O Slunovratu* a *O rovnodennosti*, neboť to ostatní považoval za nepochopitelné (B 4). Někteří se domnívají, že se první zabýval astronomií a že předpověděl zatmění Slunce (viz A 5) a slunovraty, jak tvrdí Eudémos v *Dějínách astronomie*. Pro totéž se mu obdivují také Xenofanés (21 B 19) a Hérodotos (11 A 5) a svědčí o tom Hérakleitos (22 B 38) a Démokritos (68 B 115a).

(23) μετὰ δὲ τὰ πολιτικὰ τῆς φυσικῆς ἐγένετο θεωρίας. καὶ κατὰ τινὰς μὲν σύγγραμμα κατέλιπεν οὐδέν· ἢ γὰρ εἰς αὐτὸν ἀναφερομένη Ναυτικὴ ἀστρολογία Φώκου λέγεται εἶναι τοῦ Σαμίου. Καλλίμαχος δ' αὐτὸν οἶδεν εὐρετὴν τῆς ἄρκτου τῆς μικρᾶς λέγων ἐν τοῖς Ἰάμβοις (fr. 94; II,259 Schneid., cfr. A 3a) οὕτως (A 3a):

καὶ τῆς ἀμάξης ἐλέγετο σταθμήσασθαι
τοὺς ἀστερίσκους, ἦι πλέουσι Φοίνικες.

κατὰ τινὰς δὲ μόνον δύο συνέγραψε Περὶ τροπῆς καὶ Ἰσημερίας (B 4), τὰ ἄλλα ἀκατάληπτα εἶναι δοκιμάσας. δοκεῖ δὲ κατὰ τινὰς πρῶτος ἀστρολογῆσαι καὶ ἡλιακὰς ἐκλείψεις καὶ τροπὰς προειπεῖν, ὡς φησιν Εὐδήμος (fr. 94 Speng.) ἐν τῇ περὶ τῶν Ἀστρολογουμένων ἱστορίᾳ· ὅθεν αὐτὸν καὶ Ξενοφάνης (21 B 19) καὶ Ἡρόδοτος (I,74) θαυμάζει. μαρτυρεῖ δ' αὐτῶι καὶ Ἡράκλειτος (22 B 38) καὶ Δημόκριτος (68 B 115a).

(24) Někteří, jako například básník Choirilos, říkají, že [Thalés] jako první prohlásil duše za nesmrtelné. Jako první objevil také dráhu přechodu [Slunce] od jednoho slunovratu k druhému a podle některých první určil velikost Slunce [vůči velikosti slunečního kruhu i velikost Měsíce] vůči měsíčnímu jako 1/720 [kruhu]. Jako první také nazval poslední den měsíce třicítkou. Podle některých pak také jako první vykládal o přírodě.

Aristotelés (*De anima* I,2; 405a19; 11 A 22 /2) a Hippiás (86 B 7) říkají, že dal účast na duši také neživým věcem, jak se to ukazuje na z magnetitu a jantaru. Když se prý od Egyptanů naučil geometrii, jak tvrdí Pamfyla, vepsal jako první do kruhu pravouhlý trojúhelník a obětoval býka.

(24) ἔνιοι δὲ καὶ αὐτὸν πρῶτον εἰπεῖν φασὶν ἀθανάτους τὰς ψυχὰς· ὧν ἔστι Χοιρίλος ὁ ποιητής (fr. 12 Bernabé). πρῶτος δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τροπὴν πάροδον [τοῦ ἡλίου] εὔρε, καὶ πρῶτος τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος [τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου ὡσπερ καὶ τὸ τῆς σελήνης μέγεθος] τοῦ σεληναίου ἑπτακοσιοστὸν καὶ εἰκοστὸν μέρος ἀπεφήνατο κατὰ τινας. πρῶτος δὲ καὶ τὴν ὑστάτην ἡμέραν τοῦ μηνὸς τριακάδα εἶπεν. πρῶτος δὲ καὶ περὶ φύσεως διελέχθη, ὡς τινες.

Ἄριστοτέλης (*De anima* I,2; 405a19) δὲ καὶ Ἰππίας (86 B 7) φασὶν αὐτὸν καὶ τοῖς ἀψύχοις μεταδιδόναι ψυχῆς, τεκμαιρόμενον ἐκ τῆς λίθου τῆς μαγνήτιδος καὶ τοῦ ἡλέκτρου. παρὰ τε Αἰγυπτίων γεωμετρεῖν μαθόντα φησὶ Παμφίλη πρῶτον καταγράψαι κύκλου τὸ τρίγωνον ὀρθογώνιον καὶ θῦσαι βουῶν.

(25) Jiní, například matematik Apollodóros, to přiřítají Pýthagorovi (viz Diogenés Laertios VIII,12). Ten totiž nejdříve pokročil ve věcech, které podle Kallimachových v *Iambú* objevil Frýg Euforbos (Diogenés Laertios VIII,4), například „nerovnost a trojúhelník“¹ a vše, co souvisí s naukou o úsečkách.

Zdá se, že si Thalés dokázal velmi dobře poradit také v politických věcech. Když totiž Kroisos poslal Mílét’anům žádost o spojenectví, tak tomu zabránil, což zachránilo město, když se jej pak zmocnil Kýros. Klytos však říká, jak vypráví Hérakleidés, že se stal samotářem a uzavřel se do soukromí.

(25) (οἱ δὲ Πυθαγόραν φασίν, ὧν ἔστιν Ἄπολλόδωρος ὁ λογιστικός (cfr. Diogenes Laertius VIII,12). οὗτος [γὰρ] προήγαγεν ἐπὶ πλεῖστον, ἃ φησι Καλλίμαχος ἐν τοῖς Ἰάμβοις Εὐφορβον (Diogenes Laertius VIII,4) εὔρεῖν τὸν Φρύγα, οἷον ἴσκαληνὰ καὶ τρίγωνα¹ καὶ ὅσα γραμμικῆς ἔχεται θεωρίας.)

δοκεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἄριστα βεβουλευθῆναι. Κροίσου γοῦν πέμψαντος πρὸς Μιλησίους ἐπὶ συμμαχίαι ἐκώλυσεν· ὅπερ Κύρου κρατήσαντος ἔσωσε τὴν πόλιν.

¹ Verze překladu: „různostranný trojúhelník“.

Κλύτος δέ φησιν (fr. 3), ὡς Ἡρακλείδης (fr. 45 Wehrli) ἱστορεῖ, μονήρη αὐτὸν γεγονέναι καὶ ἰδιαστήν.

(26) Podle některých se oženil a měl syna Kybistha, podle jiných zůstal svobodný a přijal za vlastního syna své sestry. Když se ho ptali, proč nemá vlastní děti, řekl prý, že „z lásky k dětem“. Také se vypravuje, že když ho matka nutila, aby se oženil, odpověděl: „Ještě na to není vhodná doba.“ A když na něho v pozdějším věku naléhala, pravil: „Už na to není vhodná doba.“

Hieronymos ze Rhodu v druhé knize *Rozmanitých poznámek* vypráví, že si Thalés, když chtěl ukázat, jak je [pro mudrce] snadné být bohatým, pronajal lisovny oleje, protože předvídal, že bude hojná úroda oliv, a získal nesmírné množství peněz.

(26) ἔνιοι δὲ καὶ γῆμαι αὐτὸν καὶ Κύβισθον υἷὸν σχεῖν· οἱ δὲ ἄγαμον μεῖναι, τῆς δὲ ἀδελφῆς τὸν υἷὸν θέσθαι. ὅτε καὶ ἐρωτηθέντα, διὰ τί οὐ τεκνοποιεῖ, διὰ φιλοτεκνίαν εἰπεῖν. καὶ λέγουσιν ὅτι τῆς μητρὸς ἀναγκαζούσης αὐτὸν γῆμαι ἔλεγεν οὐδέπω καιρός· εἶτα, ἐπειδὴ παρήβησεν ἐγκειμένης, εἰπεῖν οὐκέτι καιρός. φησὶν δὲ καὶ Ἰερώνυμος ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ δευτέρῳ Τῶν σποράδην ὑπομνημάτων (fr. 39 Wehrli), ὅτι βουλόμενος δεῖξαι ῥάιδιον εἶναι [τοῖς σοφοῖς] πλουτεῖν, φορᾶς ἐλαιῶν μελλούσης ἔσεσθαι, προνοήσας ἐμισθώσατο τὰ ἐλαιουργεῖα καὶ ἀμπλειστα συνέϊλε χρήματα.

(27) Za počátek všeho pokládal vodu a svět považoval za oduševnělý a plný daimonů. Prý také objevil roční doby a rozdělil rok na 365 dní.

Nikdo ho však neučil, ledaže se stýkal s kněžími, když přišel do Egypta. Hieronymos o něm také říká, že měřil výšku pyramid z jejich stínu, [totiž tehdy,] když pozoroval, že stín člověka je stejně velký [jako jeho postava]. Byl prý také v úzkém styku s mílétským tyranem Thrasybúlem, jak uvádí Mínyés.

Známý je příběh s trojnožkou, kterou našli rybáři a kterou mílétský lid poslal mudrcům.

(27) ἀρχὴν δὲ τῶν πάντων ὕδωρ ὑπεστήσατο, καὶ τὸν κόσμον ἔμψυχον καὶ δαιμόνων πλήρη. τὰς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ φασιν αὐτὸν εὐρεῖν καὶ εἰς τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε ἡμέρας διελεῖν.

οὐδεὶς δὲ αὐτοῦ καθηγῆσατο, πλὴν ὅτι εἰς Αἴγυπτον ἐλθὼν τοῖς ἱερεῦσι συνδιέτριψεν. ὁ δὲ Ἰερώνυμος (fr. 40 Wehrli) καὶ ἐκμετροῦσαί φησιν αὐτὸν τὰς πυραμίδας ἐκ τῆς σκιάς, παρατηρήσαντα ὅτε ἡμῖν ἰσομεγέθης ἐστί. συνεβίω δὲ καὶ Θρασυβούλῳ τῷ Μιλησίων τυράννῳ, καθά φησι Μινύης.

τὰ δὲ περὶ τὸν τρίποδα φανερὰ τὸν εὐρεθέντα ὑπὸ τῶν ἀλιέων καὶ διαπεμφθέντα τοῖς σοφοῖς ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Μιλησίων.

(28) Vypravuje se totiž, že nějací iónští mladíci koupili od mílétských rybářů celý úlovek v síti. Když pak vytáhli trojnožku, propukla o ni hádka, až Míléťané poslali [dotaz] do Delf. A bůh věštil takto:

O trojnožce se tážeš, mílétský potomku, Foiba?

Ze všech, kdo v moudrosti první je, tomu já trojnožku dávám.

Dali ji tedy Thalétovi. Ten ji však dal zase jinému a ten opět dalšímu, až se dostala k Solónovi. Ten pak prohlásil, že první co do moudrosti je bůh, a poslal trojnožku do Delf.

Kallimachos však tyto věci vypráví v *Iambech* jinak, převzal to od Maiandria z Mílétu. Jakýsi Arkad'an Bathyklés prý totiž po sobě zanechal miskou a uložil, že „má být dána tomu, kdo svou moudrostí způsobí nejvíc dobrého. Dali ji tudíž Thalétovi, od něhož putovala dokola, až k němu přišla zpátky.

(28) φασὶ γὰρ Ἴωνικοὺς τινὰς νεανίσκους βόλον ἀγοράσαι παρὰ Μιλησίων ἀλιέων. ἀνασπασθέντος δὲ τοῦ τρίποδος ἀμφισβήτησις ἦν, ἕως οἱ Μιλήσιοι ἔπεμψαν εἰς Δελφούς· καὶ ὁ θεὸς ἔχρησεν οὕτως·

ἔκγονε Μιλήτου, τρίποδος πέρι Φοῖβον ἐρωτᾷς;

τίς σοφίῃι πάντων πρῶτος, τούτου τρίποδ' αὐδῶ.

διδούσιν οὖν Θαλῆτι· ὁ δὲ ἄλλῳ καὶ ἄλλος ἄλλῳ ἕως Σόλωνος· ὁ δὲ ἔφη σοφίαι πρῶτον εἶναι τὸν θεὸν καὶ ἀπέστειλεν εἰς Δελφούς.

ταῦτα δὴ ὁ Καλλιμάχος ἐν τοῖς Ἰάμβοις ἄλλως ἱστορεῖ, παρὰ Μαιανδρίου λαβὼν τοῦ Μιλησίου. Βαθυκλέα γάρ τινα Ἀρκάδα φιάλην καταλιπεῖν καὶ ἐπισκεῖσθαι „δοῦναι τῶν σοφῶν ὀνηϊστῶι“. ἐδόθη δὴ Θαλῆι καὶ κατὰ περίοδον πάλιν Θαλῆι·

(29) Thalés pak miskou poslal do Didymy Apollónovi, podle Kallimacha s těmito slovy:

Mě dává Thalés vládci lidu Neilea,
když dvakrát obdržel mě co dar vítězný.

V řeči nevázané to zní takto: „Thalés z Mílétu, syn Examyův, Apollónovi Delfskému, čestný dar od Řeků, jenž obdržel dvakrát.“ Bathykleův chlapec, který chodil s tou miskou, se jmenoval Thyrión, jak říká Eleúsis ve spise *O Achilleovi* i Alexón z Myndu v 9. knize *Mytických příběhů*. Eudoxos z Knidu a Euanthés z Mílétu však vypravují, že kdosi z Kroisových přátel dostal od krále zlatý pohár, který měl dát nejmoudřejšímu z Řeků. Dostal jej prý Thalés.

(29) ὁ δὲ τῶι Διδυμεῖ Ἀπόλλωνι ἀπέστειλεν εἰπὼν οὕτω κατὰ τὸν Καλλιμάχον·

Θαλῆς με τῶι μεδεῦντι Νείλεω δήμου
δίδωσι, τοῦτο δὲ λαβὼν ἀριστεῖον.

τὸ δὲ πεζὸν οὕτως ἔχει· Ἐξαμύου Μιλήσιος Ἀπόλλωνι Δελφινίωι Ἑλλήνων ἀριστεῖον δὲ λαβὼν· ὁ δὲ περιενεγκὼν τὴν φιάλην τοῦ Βαθυκλέους παῖς Θυρίων ἐκαλεῖτο, καθά φησιν Ἐλευσις ἐν τῶι Περί Ἀχιλλέως καὶ Ἀλέξων ὁ Μύνδιος ἐν ἐνάτῳ Μυθικῶν.

Εὐδοξος δ' ὁ Κνίδιος καὶ Εὐάνθης ὁ Μιλήσιός φασὶ τῶν Κροίσου τινὰ φίλων λαβεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως ποτήριον χρυσοῦν, ὅπως δῶι τῶι σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων· τὸν δὲ δοῦναι Θαλῆι.

(30) Pohár obešel dokola až k Chilónovi, který se dotázal Pýthijského [Apollóna], kdo je moudřejší než on. Ten odpověděl, že Mysón, o kterém ještě budeme mluvit. (...)

(30) καὶ περιελθεῖν εἰς Χίλωνα· ὃν πυνθάνεσθαι τοῦ Πυθίου τίς αὐτοῦ σοφώτερος· καὶ τὸν ἀνειπεῖν Μύσωνα, περὶ οὗ λέξομεν. (τοῦτον οἱ περὶ τὸν Εὐδοξον ἀντι

Κλεοβούλου τιθέασι, Πλάτων (*Protagoras* 343a) δ' ἀντὶ Περιάνδρου.) περὶ αὐτοῦ δὴ τάδε ἀνεῖπεν ὁ Πῶθιος·

Οἰταῖόν τινά φημι Μύσων' ἐνὶ Χηνὶ γενέσθαι

σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσιν ἀρηρότα πευκαλίμησιν.

ὁ δὲ ἐρωτήσας ἦν Ἀνάχαρσις. Δαῖμαχος δ' ὁ Πλατωνικὸς καὶ Κλέαρχος (fr. 70 Wehrl) φιάλην ἀποσταλῆναι ὑπὸ Κροίσου Πιττακῶι καὶ οὕτω περιενεχθῆναι.

Ἄνδρων δ' ἐν τῶι Τρίποδι (fr. 1) Ἄργείους ἄθλον ἀρετῆς τῶι σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων τρίποδα θεῖναι· κριθῆναι δὲ Ἀριστόδημον Σπαρτιάτην, ὃν παραχωρῆσαι Χίλωνι.

(31) μέμνηται τοῦ Ἀριστοδήμου καὶ Ἀλκαῖος (fr. 360 Lobel–Page) οὕτως·

ὥς γὰρ δὴ ποτ' Ἀριστόδαμόν φασ' οὐκ ἀπάλαμνον ἐν Σπάρτῃ λόγον εἰπεῖν· χρήματ' ἀνήρ, πενιχρὸς δ' οὐδεὶς πέλετ' ἐσλός.

ἔνιοι δὲ φασιν ὑπὸ Περιάνδρου Θρασυβούλῳ τῶι Μιλησίων τυράννῳ πλοῖον ἔμφορτον ἀποσταλῆναι· τοῦ δὲ περὶ τὴν Κώϊαν θάλασσαν ναυαγήσαντος ὕστερον εὑρεθῆναι πρὸς τινῶν ἀλιέων τὸν τρίποδα. Φανόδικος δὲ περὶ τὴν Ἀθηναίων θάλασσαν εὑρεθῆναι καὶ ἀνενεχθέντα εἰς ἄστῳ γενομένης ἐκκλησίας Βίαντι πεμφθῆναι· διὰ τί δέ, ἐν τῶι περὶ Βίαντος λέξομεν.

(32) ἄλλοι φασὶν ἠφαιστότευκτον εἶναι αὐτὸν καὶ δοθῆναι πρὸς τοῦ θεοῦ Πέλοπι γαμοῦντι· αὐθὶς τε εἰς Μενέλαον ἐλθεῖν καὶ σὺν τῇ Ἑλένῃ ἀρπασθέντα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ῥιφῆναι εἰς τὴν Κώϊαν θάλασσαν πρὸς τῆς Λακαίνης, εἰπούσης ὅτι περιμάχητος ἔσται. χρόνῳ δὲ Λεβεδίων τινῶν αὐτόθι γριφὸν ὠνησαμένων καταληφθῆναι καὶ τὸν τρίποδα, μαχομένων δὲ πρὸς τοὺς ἀλιέας γενέσθαι τὴν ἄνοδον ἕως τῆς Κῶ· καὶ ὥς οὐδὲν ἦνυτον, τοῖς Μιλησίοις μητροπόλει οὔσῃ μηνύουσιν. οἱ δ' ἐπειδὴ διαπρεσβευόμενοι ἠλογοῦντο, πρὸς τοὺς Κώϊους πολεμοῦσι· καὶ πολλῶν ἐκατέρωθεν πιπτόντων ἐκπίπτει χρῆσμός· δοῦναι τῶι σοφωτάτῳ· καὶ

ἀμφότεροι συνήνεσαν Θαλήι. ὁ δὲ μετὰ τὴν περίοδον τῶι Διδυμεῖ τίθησιν Ἐπόλλωνι.

(33) (...) Hermippos přičítá v *Životech* Thalétovi výrok, který jiní připisují Sókratovi. Říkal prý totiž, že Osudu vděčí za tři věci:

za první, že se narodil jako člověk a ne jako zvíře;

za druhou, že se narodil jako muž a ne jako žena;

za třetí, že se narodil jako Řek a ne jako barbar.

(33) Κώϊοις μὲν οὖν τοῦτον ἐχρήσθη τὸν τρόπον·

οὐ πρότερον λήξει νεῖκος Μερόπων καὶ Ἰώνων,

πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν Ἑφαιστος βάλε πόντῳ,

ἐκ πόλιος πέμψητε καὶ ἐς δόμον ἀνδρὸς ἴκηται,

ὃς σοφὸς ἦι τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσόμενα πρό τ' ἐόντα.

Μιλησίοις δέ·

ἔκγονε Μιλήτου, τρίποδος πέρι Φοῖβον ἐρωτᾶις;

καὶ ὡς προείρηται. καὶ τότε μὲν οὕτως.

Ἐρμιππος (fr. 11 Wehrli) δ' ἐν τοῖς Βίοις εἰς τοῦτον ἀναφέρει τὸ λεγόμενον ὑπὸ τινῶν περὶ Σωκράτους. ἔφασκε γάρ, φασί, τριῶν τούτων ἕνεκα χάριν ἔχειν τῇ Τύχῃ·

πρῶτον μὲν ὅτι ἄνθρωπος ἐγενόμην καὶ οὐ θηρίον,

εἶτα ὅτι ἀνὴρ καὶ οὐ γυνή,

τρίτον ὅτι Ἕλλην καὶ οὐ βάρβαρος.

(34) Vypravuje se také, že když ho stařena vyprovodila z domu, aby pozoroval hvězdy, spadl do jámy. Na jeho křik mu prý stařena odpověděla: „Ty si myslíš, Thaléte, že rozpoznáš to, co je na nebi, když nejsi schopný vidět ani to, co je pod tvýma nohama?“²

Jako zkoumatele hvězd jej zná také Tímón a v *Silloi* ho chválí těmito slovy:

² Viz A 9 = Platón, *Theaetetus* 174a.

Jeden ze sedmi mudrců, Thalés, hvězd zkoumatel moudrý.

Rozsah toho, co Thalés napsal, odhaduje Lobón z Argu na 200 veršů. Na jeho soše je napsáno:

Tento Thalés, jehož iónský vychoval Mílét, se jeví
jako cti nejhodnější pro moudrost z hvězdářů všech.

(34) λέγεται δ' ἀγόμενος ὑπὸ γραῶς ἐκ τῆς οἰκίας, ἵνα τὰ ἄστροα κατανοήσῃ, εἰς
βόθρον ἐμπεσεῖν καὶ αὐτῶι ἀνοιμώξαντι φάναι τὴν γραῦν· „σὺ γάρ, ὦ Θαλῆ, τὰ ἐν
ποσὶν οὐ δυνάμενος ἰδεῖν τὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ οἷοι γνώσεσθαι;“ οἶδε δ' αὐτὸν
ἀστρονομούμενον καὶ Τίμων, καὶ ἐν τοῖς Σίλλοις (B 23 Diels) ἐπαινεῖ αὐτὸν λέγων·
οἶόν θ' ἑπτὰ Θάλητα σοφῶν σοφὸν ἀστρονόμημα.

τὰ δὲ γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ φησι Λόβων ὁ Ἀργεῖος (fr. 8 Crönert) εἰς ἔπη
τείνειν διακόσια. ἐπιγεγράφθαι δ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς εἰκόνος τόδε·

τόνδε Θαλῆν Μίλητος Ἴας θρέψασ' ἀνέδειξεν
ἀστρολόγων πάντων πρεσβύτατον σοφίαι.

(35) K Thalétoým zpívaným [výrokům] prý patří tyto:

Nejsou důkazem rozumné představy přemnohá slova;
usiluj o jedno moudré,
vol sobě jedno vzácné;
tak zrušíš lidí žvanivých
bez konce tlachavou řeč.

Kolují však i tyto jeho výroky:

Nejstarší ze všeho je bůh, neboť se nezrodil.

Nejkrásnější je svět, neboť je dílem boha.

Největší je místo [prostor?], neboť všechno obsahuje.

Nejrychlejší je mysl, neboť vším proniká.

Nejsilnější je nutnost, neboť všemu vládne.

Nejmoudřejší je čas, neboť všechno objeví .

Říkal, že smrt se ničím neliší od života. Když se ho kdosi zeptal: „Proč tedy nezemřeš?“.

Odpověděl: „Protože v tom není rozdíl.“

(35) τῶν τε αἰδομένων αὐτοῦ εἶναι τάδε·

οὐ τι τὰ πολλὰ ἔπη φρονίμην ἀπεφήνατο δόξαν·

ἔν τι μάτευε σοφόν,

ἔν τι κεδνὸν αἰροῦ·

λύσεις γὰρ ἀνδρῶν κωτίλων

γλώσσας ἀπεραντολόγους.

φέρεται δὲ καὶ ἀποφθέγματα αὐτοῦ τάδε·

πρεσβύτατον τῶν ὄντων θεός· ἀγένητον γάρ.

κάλλιστον κόσμος· ποίημα γὰρ θεοῦ.

μέγιστον τόπος· ἅπαντα γὰρ χωρεῖ.

τάχιστον νοῦς· διὰ παντὸς γὰρ τρέχει.

ἰσχυρότατον ἀνάγκη· κρατεῖ γὰρ πάντων.

σοφώτατον χρόνος· ἀνευρίσκει γὰρ πάντα.

οὐδὲν ἔφη τὸν θάνατον διαφέρειν τοῦ ζῆν· „σὺ οὖν,“ ἔφη τις, „διὰ τί οὐκ

ἀποθνήσκεις;“ „ὅτι“, ἔφη, „οὐδὲν διαφέρει.“

(36) Na otázku, co bylo dříve, zda noc nebo den, odpověděl: „Noc, o jeden den dříve“.

Když se ho kdosi zeptal, zda se člověk, který páchá bezpráví, skryje před bohy, odpověděl:

„Dokonce ani když na bezpráví pomýšlí.“

Cizoložníkovi, který se ho ptal, má-li odpřísáhnout, že nezcizoložil, řekl: „Křivá přísaha není horší než cizoložství.“

Když byl tázán, co je nesnadné, řekl: „Poznat sebe sama!“

A co je snadné? „Radit jinému.“

Co je nejpříjemnější? „Dosáhnout cíle.“

Co je božské? „Co nemá počátek ani konec.“

Co viděl nejobtížnějšího? Odpověděl: „Starce tyrana.“

Jak by kdo nejlépe snášel neštěstí? „Kdyby viděl, že se jeho nepřátelům vede ještě hůř.“

Jak bychom žili nejlépe a nejspravedlivěji? „Kdybychom sami nedělali to, co vytýkáme ostatním.”

(36) πρὸς τὸν πυθόμενον τί πρότερον γέγονοι, νύξ ἢ ἡμέρα, „ἡ νύξ,” ἔφη, „μιᾷ ἡμέραι πρότερον.“

ἠρώτησέ τις αὐτόν εἰ λήθοι θεοὺς ἄνθρωπος ἀδικῶν· „ἀλλ’ οὐδὲ διανοούμενος,” ἔφη.

πρὸς τὸν μοιχὸν ἐρόμενον, εἰ ὁμόσειε μὴ μεμοιχευκέναι, „οὐ χειρὸν” ἔφη „μοιχείας ἐπιορκία.“

ἐρωτηθεὶς τί δύσκολον, ἔφη „τὸ ἑαυτὸν γνῶναι.“

τί δὲ εὐκόλον, „τὸ ἄλλωι ὑποθέσθαι“

τί ἥδιστον, „τὸ ἐπιτυγχάνειν“

τί τὸ θεῖον, „τὸ μῆτε ἀρχὴν ἔχον μῆτε τελευτήν.“

τί δὲ δύσολοκν εἶη τεθεαμένος, ἔφη· „γέροντα τύραννον.“

πῶς ἂν τις ἀτυχίαν ῥᾶιστα φέροι, „εἰ τοὺς ἐχθροὺς χειρὸν πράσσοντας βλέποι.“

πῶς ἂν ἄριστα καὶ δικαιοτάτα βιώσαιμεν, „ἐὰν ἂ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ δρωμέν.“

(37) Kdo je šťastný? „Ten, kdo je zdravý na těle, bystrý v duši a má zdárnou povahu.”

Thalés vybízí, abychom pamatovali na přítomné i nepřítomné přátele, abychom neukazovali jenom pěknou tvář, nýbrž abychom byli krásní svým jednáním. Říká:

„Neobohacuj se špatným způsobem, ať se ani tvá řeč neprotiví těm, kteří si získali tvou důvěru!”

„Jaké služby prokážeš svým rodičům, takové očekávej i od svých dětí!”

Vylévání Nilu vysvětloval tím, že každoročně se opakující větry³ vzdouvají jeho vlny, neboť vanou opačným směrem.

Apollodóros v *Kronice* říká, že se Thalés narodil prvního roku 39. olympiády [624 před n. l.].⁴

³ „Etésie“, typický jev letního mediteránního klimatu.

⁴ Konjektura řady editorů. Rukopisy patrně omylem uvádějí první rok 35. olympiády, tedy o 20 let dříve.

(37) τίς εὐδαίμων, „ὁ τὸ μὲν σῶμα ὑγίης, τὴν δὲ ψυχὴν εὖπορος, τὴν δὲ φύσιν εὐπαιδέυτος.“

φίλων παρόντων καὶ ἀπόντων μεμνησθαί φησι· μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν εἶναι καλόν.

„μὴ πλούτει,“ φησί, „κακῶς,“ „μηδὲ διαβαλλέτω σε λόγος πρὸς τοὺς πίστεως κεκοινωνηκότας.“

„οὓς ἂν ἐράνοους εἰσενέγκῃς.“ φησί „τοῖς γονεῦσιν, τοὺς αὐτοὺς προσδέχου καὶ παρὰ τῶν τέκνων.“

τὸν Νεῖλον εἶπε πληθύνειν ἀνακοπτομένων τῶν ῥευμάτων ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἐναντίων ὄντων.

φησί δ' Ἄπολλόδωρος ἐν τοῖς Χρονικοῖ γεγενῆσθαι αὐτὸν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς τριακοστῆς ἐνάτης ὀλυμπιάδος.

(38) Zemřel v 78 letech – nebo podle Sósistrata v devadesáti, – neboť skonal v 58. olympiádě (548/545 před n. l.). Byl současníkem Kroisa, jemuž také slíbil, že mu umožní překročit řeku Halys bez mostu, když odvede její tok jiným směrem (viz A 6).

Byli však i jiní Thalétové, Démétrios z Magnésie v *Soujmenovcích* tvrdí, že jich bylo pět:

První, řečník nevkusného slohu z Kallátidy.

Druhý, velmi nadaný malíř ze Sikyónu.

Třetí z doby velmi dávné, současník Hésiodův, Homérův a Lykurgův.

Čtvrtý, kterého vzpomíná Dúris ve spise *O malířství*.

Pátý mladší a neslavný, kterého připomíná Dionýsios v *Kritikách*.

(38) ἐτελεύτησε δ' ἐτῶν ἑβδομήκοντα ὀκτώ (ἢ, ὡς Σωσικράτης φησὶν, ἑνενήκοντα)· τελευτῆσαι γὰρ ἐπὶ τῆς πεντηκοστῆς ὀγδῶς ὀλυμπιάδος (548/545 BC), γεγονότα κατὰ Κροῖσον, ὧι καὶ τὸν Ἄλυν ὑποσχέσθαι ἄνευ γεφύρας περᾶσαι, τὸ ρεῖθρον παρατρέψαντα (546 BC, cfr. A 6).

γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Θαλαῖ, καθά φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς Ὀμωνύμοις, πέντε· ῥήτωρ Καλλατιανὸς κακόζηλος· ζωγράφος Σικυώνιος μεγαλοφυής· τρίτος ἀρχαῖος πάνυ κατὰ Ἡσίοδον καὶ Ὀμηρον καὶ Λυκοῦργον· τέταρτος οὗ μέμνηται Δοῦρις ἐν τῷ Περι ζωγραφίας· πέμπτος νεώτερος, ἄδοξος, οὗ μνημονεύει Διονύσιος ἐν Κριτικοῖς.

(39) Mudrc pak skonal, když se díval na gymnický závod, a to vedrem, žízni a slabostí, neboť byl již starý. Na jeho hrobě je napsáno:

Věru skrovný jen tuto náhrobek Thalétův vidíš;
velká však moudrosti jeho sláva až do nebe jde.

Také od nás je na něho tento epigram, v první knize epigramů neboli ve *Sbirce všech rozměrů*:

Na závod gymnický kdysi když opět díval se Thalés
moudrý, nebeský Die, vzal jsi ho ze stadia.
Chválím, že jsi ho odvedl blíže, neboť již věru
pro stáří nemohl hvězdy ze Země pozorovat.

(39) ὁ δ' οὖν σοφὸς ἐτελεύτησεν ἀγῶνα θεώμενος γυμνικὸν ὑπὸ τε καύματος καὶ δίψους καὶ ἀσθενείας, ἤδη γηραιός. καὶ αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τῷ μνήματι·

ἢ ὀλίγον τότε σᾶμα τὸ δὲ κλέος οὐρανόμακες
τῷ πολυφροντίστῳ τοῦτο Θάλητος ὄρη.

ἔστι καὶ παρ' ἡμῖν ἐς αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἐπιγραμμάτων ἢ Παμμέτρῳ τότε τὸ ἐπίγραμμα·

γυμνικὸν αὖ ποτ' ἀγῶνα θεώμενον, Ἥλιε Ζεῦ,
τὸν σοφὸν ἄνδρα Θαλῆν ἤρπασας ἐκ σταδίου.
αἰνέω ὅτι μιν ἐγγὺς ἀπήγαγες· ἢ γὰρ ὁ πρέσβυς
οὐκέθ' ὄρᾶν ἀπὸ γῆς ἀστέρας ἠδύνατο.

(40) Od Thaléta je výrok „Poznej sebe sama”, který Antisthenés v *Nástupnictvích* připisuje Fémonoé, od které si jej prý přisvojil Chilón. (...)

(Následuje pojednání o sedmi mudrcích a pak falza dvou Thalétoových listů, Ferekýdovi a Solónovi.)

(40) τούτου ἐστὶν τὸ Γνωθὶ σαυτόν, ὅπερ Ἄντισθένης ἐν ταῖς Διαδοχαῖς Φημονόης εἶναί φησιν, ἐξειδιοποιήσασθαι δὲ αὐτὸ Χίλωνα. Περὶ δὴ τῶν ἑπτὰ – ἄξιον γὰρ ἐνταῦθα καθολικῶς κἀκείνων ἐπιμνησθῆναι – λόγοι φέρονται τοιοῦτοι. Δάμων ὁ Κυρηναῖος, γεγραφῶς Περὶ τῶν φιλοσόφων, πᾶσιν ἐγκαλεῖ, μάλιστα δὲ τοῖς ἑπτὰ. Ἄναξιμένης δὲ φησὶ πάντας ἐπιθέσθαι ποιητικῇ· ὁ δὲ Δικαίαρχος οὔτε σοφοὺς οὔτε φιλοσόφους φησὶν αὐτοὺς γεγονέναι, συνετοὺς δὲ τινὰς καὶ νομοθετικούς. Ἄρχέτιμος δὲ ὁ Συρακούσιος ὁμιλίαν αὐτῶν ἀναγέγραφε παρὰ Κυψέλω, ἧ καὶ αὐτὸς φησὶ παρατυχεῖν· Ἐφορος δὲ παρὰ Κροίσω πλήν Θαλοῦ. φασὶ δὲ τινες καὶ ἐν Πανιώνίῳ καὶ ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Δελφοῖς συνελθεῖν αὐτούς.

(41) διαφωνοῦνται δὲ καὶ αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν καὶ ἄλλου ἄλλο φασὶν εἶναι, ὡς ἐκεῖνο·

ἦν Λακεδαιμόνιος Χίλων σοφός, ὃς τάδ' ἔλεξε·

μηδὲν ἄγαν· καιρῶ πάντα πρόσσεσι καλά.

στασιάζεται δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Λεάνδριος μὲν γὰρ ἀντὶ Κλεοβούλου καὶ Μύσωνος Λεώφαντον Γορσιάδα, Λεβέδιον ἢ Ἐφέσιον, ἐγκρίνει καὶ Ἐπιμενίδην τὸν Κρηῖτα· Πλάτων δὲ ἐν Πρωταγόρῳ (343a) Μύσωνα ἀντὶ Περιάνδρου· Ἐφορος δὲ ἀντὶ Μύσωνος Ἄνάχαρσιν· οἱ δὲ καὶ Πυθαγόραν προσγράφουσιν. Δικαίαρχος δὲ (fr. 32 Wehrli) τέσσαρας ὠμολογημένους ἡμῖν παραδίδωσι, Θαλῆν, Βίαντα, Πιπτακόν, Σόλωνα. ἄλλους δὲ ὀνομάζει ἕξ, ὧν ἐκλέξασθαι τρεῖς, Ἄριστόδημον, Πάμφυλον, Χίλωνα Λακεδαιμόνιον, Κλεόβουλον, Ἄνάχαρσιν, Περιάνδρον. ἔνιοι προστιθέασιν Ἄκουσίλαον Κάβα ἢ Σκάβρα Ἄργεῖον.

(42) Ἐρμιππος δ' ἐν τῷ Περί τῶν σοφῶν ἑπτακαίδεκά φησιν, ὧν τοὺς ἑπτὰ ἄλλους ἄλλως αἰρεῖσθαι· εἶναι δὲ Σόλωνα, Θαλῆν, Πιττακόν, Βίαντα, Χίλωνα, <Μύσωνα,> Κλεόβουλον, Περίανδρον, Ἀνάχαρσιν, Ἀκουσίλαον, Ἐπιμενίδην, Λεώφαντον, Φερεκύδην, Ἀριστόδημον, Πυθαγόραν, Λᾶσον Χαρμαντίδου ἢ Σισυμβρίνου, ἢ ὡς Ἀριστόξενος (fr. 86 Wehrli) Χαβρίνου, Ἐρμιονέα, Ἀναξαγόραν. Ἴππόβοτος δὲ ἐν τῇ Τῶν φιλοσόφων ἀναγραφῇ· Ὀρφέα, Λίνον, Σόλωνα, Περίανδρον, Ἀνάχαρσιν, Κλεόβουλον, Μύσωνα, Θαλῆν, Βίαντα, Πιττακόν, Ἐπίχαρμον, Πυθαγόραν. Φέρονται δὲ καὶ τοῦ Θαλοῦ ἐπιστολαὶ αἶδε·

Θαλῆς Φερεκύδει

(43) Πυνθάνομαί σε πρῶτον Ἰώνων μέλλειν λόγους ἀμφὶ τῶν θείων χρημάτων ἐς τοὺς Ἕλληνας φαίνειν. καὶ τάχα μὲν ἡ γνώμη τοι δικαίη ἐς τὸ ξυνὸν καταθέσθαι γραφὴν ἢ ἐφ' ὁποιοισοῦν ἐπιτρέπειν χρῆμα ἐς οὐδὲν ὄφελος. εἰ δὴ τοι ἦδιον, ἐθέλω γενέσθαι λεσχηνώτης περὶ ὁτέων γράφεις· καὶ ἦν κελεύης, παρὰ σὲ ἀφίξομαι ἐς Σῦρον. ἢ γὰρ ἂν φρενήρεις εἶημεν ἐγὼ τε καὶ Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, εἰ πλώσαντες μὲν ἐς Κρήτην κατὰ τὴν τῶν κείθι ἱστορίην, πλώσαντες δὲ ἐς Αἴγυπτον ὁμιλήσοντες τοῖς ἐκείνη ὅσοι ἱερεῖς τε καὶ ἀστρολόγοι, παρὰ σὲ δὲ μὴ πλώσαιμεν;

(44) ἦξει γὰρ καὶ ὁ Σόλων, ἦν ἐπιτρέπης. σὺ μέντοι χωροφιλέων ὀλίγα φοιτέεις ἐς Ἰωνίην, οὐδέ σε ποθὴ ἴσχει ἀνδρῶν ξείνων· ἀλλὰ, ὡς ἔλπομαι, ἐνὶ μούνῳ χρήματι πρόσκειαι τῇ γραφῇ. ἡμέες δὲ οἱ μηδὲν γράφοντες περιχωρέομεν τὴν τε Ἑλλάδα καὶ Ἀσίην.

Θαλῆς Σόλωνι

Ἵπαποστὰς ἐξ Ἀθηνέων δοκέεις ἂν μοι ἀρμοδιώτατα ἐν Μιλήτῳ οἶκον ποιέεσθαι παρὰ τοῖς ἀποίκιοις ὑμέων· καὶ γὰρ ἐνθαῦτά τοι δεινὸν οὐδέν. εἰ δὲ ἀσχαλήσεις ὅτι καὶ Μιλήσιοι τυραννεόμεθα—ἐχθαίρεις γὰρ πάντας αἰσυμνήτας—ἀλλὰ τέρποι'

ἄν σὺν τοῖς ἐτάροις ἡμῖν καταβιούς, ἐπέστειλε δέ τοι καὶ Βίης
 ἦκειν ἐς Πριήνην· σὺ δὲ εἰ προσηνέστερόν τοι τὸ Πριηνέων ἄστρῳ,
 κεῖθι οἰκέειν, καὶ αὐτοὶ παρὰ σὲ οἰκήσομεν.

Viz také Pseudo-Anaximenés, *I. list* = Diogenés Laertios, *Vitae philosophorum* II,4 Marcovich:

Anaximenés Pýthagorovi:

Thalés, syn Examyúv (...), se ve stáří nedočkal šťastného konce. Vyšel v noci, jak byl zvyklý, se služkou, pozorovat ze zápraží svého domu hvězdy. A jak se tak díval, neuvědomil si, kde je, vykročil za okraj srázu a spadl z něho. Tak Mílét'ané ztratili svého astronoma. My však, jeho žáci, budme pamětlivi tohoto muže a stejně tak i naše děti a naši žáci, a stále se zabývájme jeho výkladem. Ať každá naše řeč začíná s Thalétem.

Ἄναξιμένης Πυθαγόρη·

Θαλῆς Ἐξαμύου ἐκ καλοῦ [πότμου ἐλθῶν] ἐπὶ γήρας, οὐκ εὐποτμος οἴχεται·
 εὐφρόνης, ὥσπερ ἐώθεν, ἅμα τῇ ἀμφιπόλῳ προῖων ἐκ τοῦ αὐλίου τὰ ἄστρα ἐθηεῖτο·
 καὶ οὐ γὰρ ἐς μνήμην ἔθετο θεεύμενος ἐς τὸ κρημνῶδες ἐκβὰς καταπίπτει.
 Μιλησίοισι μὲν νυν ὁ αἰθερολόγος ἐν τοιῷδε κεῖται τέλει. ἡμέες δὲ οἱ λεσχηνῶται
 αὐτοῖ τε μεμνώμεθα τοῦ ἀνδρός, οἳ τε ἡμέων παῖδες τε καὶ λεσχηνῶται,
 ἐπιδεξιώμεθα δ' ἔτι τοῖς ἐκείνου λόγοις. ἀρχὴ μέντοι παντὸς τοῦ λόγου Θαλῆ
 ἀνακείσθω.

Viz také Aisópos 40 Hausrath–Hunger:

Hvězdář měl ve zvyku vycházet každý večer z domu a pozorovat hvězdy. Jednou se procházel za městem, celou myslí byl soustředěn an nebe, nevšiml si study a spadl do ní. Jak naříkal a křičel,

šel kdosi kolem, uslyšel jeho nářek, přišel blíž, a když se dověděl, co se stalo, řekl mu: „Ty jsi ale divný! Chceš vidět, co je na nebi, a nevidíš, co je na zemi?“⁵

ἀστρολόγος ἐξιῶν ἐκάστοτε ἐσπέρας ἔθος εἶχε τοὺς ἀστέρας ἐπισκοπεῖσθαι. καὶ δῆποτε περιῶν εἰς τὸ προάστειον καὶ τὸν νοῦν ὄλον ἔχων πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔλαθε καταπεσὼν εἰς φρέαρ. ὀδυρομένου δὲ αὐτοῦ καὶ βοῶντος παριῶν τις ὡς ἤκουσε τῶν στεναγμῶν, προσελθὼν καὶ μαθὼν τὰ συμβεβηκότα ἔφη πρὸς αὐτόν· ὦ οὔτος, σὺ τὰ ἐν οὐρανῷ βλέπεις πειρώμενος τὰ ἐπὶ τῆς γῆς οὐχ ὁρᾷς;

A 2 = *Súda*, s.v. Thalés = *Théta* 17

Thalés, syn Examyův a Kleobúlin, Mílét'an, podle Hérodota Féničan (viz A 4), narozený před Kroisem, v 35. olympiádě (640/637 před n. l.), podle Flegonta byl znám už v 7. olympiádě (752/749 před n. l.). Napsal *O jevech na obloze* v epickém verši (viz B 1), *O rovnodennosti* (B 4) a mnohé jiné. Skonal ve stáří, když sledoval gymnický závod, unavený davem a oslabený úpalem.

Thalés byl první, kdo dostal označení „mudrc“, a byl první, kdo řekl, že duše je nesmrtelná; první také pochopil zatmění a rovnodennosti. Jeho výroky jsou mnohé a pověstný je: „Poznej sebe sama.“ Vždyť i Chilónův výrok „Záruky jsou nenasytné“ je spíše Thalétovým vlastním výtvořem a podobně také výrok „Ničeho příliš!“

Přírodní filosof Thalés za Dáraia (omyl!) předpověděl zatmění Slunce.

Θαλῆς Ἐξαμύου καὶ Κλεοβουλίνης Μιλήσιος, ὡς δὲ Ἡρόδοτος (cfr. 11 A 4) Φοῖνιξ, γεγονῶς πρὸ Κροίσου ἐπὶ τῆς λε ὀλυμπιάδος (640/637 BC), κατὰ δὲ Φλέγοντα γνωριζόμενος ἤδη ἐπὶ τῆς ζ (752/749 BC). ἔγραψε περὶ μετεώρων ἐν ἔπεσι (cfr. B 1), Περὶ ἰσημερίας (B 4) καὶ ἄλλα πολλά. ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς θεώμενος γυμνικὸν ἀγῶνα, πιληθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ ὄχλου καὶ ἐκλυθεὶς ὑπὸ τοῦ καύματος.

⁵ *Svět ezopských bajek*, Praha 1976, s. 128.

πρῶτος δὲ Θαλῆς τὸ τοῦ σοφοῦ ἔσχεν ὄνομα καὶ πρῶτος τὴν ψυχὴν εἶπεν ἀθάνατον ἐκλείψεις τε καὶ ἰσημερίας κατείληφεν. ἀποφθέγματα δὲ αὐτοῦ πλεῖστα καὶ τὸ θρυλούμενον ‘γνῶθι σαυτόν’. τὸ γὰρ ‘ἐγγύα, πάρα δ’ ἄτα’ Χίλωνός ἐστι μᾶλλον ἰδιοποιησαμένου αὐτὸ καὶ τὸ ‘μηδὲν ἄγαν’.

Θαλῆς ὁ φυσικὸς φιλόσοφος ἐπὶ Δαρείου (!) προειπὼν τὴν τοῦ ἡλίου ἐκλειψιν.

A 3 = *Scholia in Platonem* (scholia vetera, in *Rempubl.*) 600a

Thalés, syn Examyũn, Mílét’an, podle Hérodota Féničan (viz A 4). První, kdo byl nazván „moudrý“. Objevil totiž, že zatmění Slunce nastávají překrytím dráhy Měsíce, jako první z Řeků poznal Malou Medvědicí i slunovraty a bádál o velikosti a přirozenosti Slunce. Podle něho mají i neoduševněné věci duši, jako magnetit nebo jantar. Za počátek prvků považoval vodu. Tvrdil, že svět je oduševnělý a plný daimonů. Byl vychován v Egyptě od kněží. Jeho je výrok „Poznej sebe sama!“ Zemřel, když už jako stařec přihlížel gymnickému závodu, vysílen vedrem.

Θαλῆς Ἐξαμύου Μιλήσιος, Φοῖνιξ δὲ καθ’ Ἡρόδοτον (11 A 4). οὗτος πρῶτος ὠνομάσθη σοφός. εὔρε γὰρ τὸν ἥλιον ἐκλείπειν ἐξ ὑποδρομῆς σελήνης καὶ μικρὰν ἄρκτον αὐτὸς ἔγνω καὶ τὰς τροπὰς πρῶτος Ἑλλήνων καὶ περὶ μεγέθους ἡλίου καὶ φύσεως. ἀλλὰ καὶ ἄψυχα ψυχὴν ἔχειν ὅπως οὖν ἐκ τῆς μαγνήτιδος καὶ τοῦ ἡλέκτρου. ἀρχὴν δὲ τῶν στοιχείων τὸ ὕδωρ. τὸν δὲ κόσμον ἔμψυχον ἔφη καὶ δαιμόνων πλήρη. ἐπαιδεύθη ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τῶν ἱερέων. τούτου τὸ „γνῶθι σαυτόν“. ἐτελεύτησε δὲ μονήρης γηραιὸς γυμνικὸν ἀγῶνα θεώμενος ὑπὸ καύματος ἐκλυθεὶς.

A 3a = Kallimachos, *Iamb.* fr. 94; Pap. Oxyrh. VII,33 (cfr. Pfeiffer, *Callimachi frag. nuper rep.* 43nn.)

[Amfalkés] se plavil do Mílétu. Neboť vítězství získal
 Thalés, který byl obratný v úsudku i v jiných věcech,
 o němž se také říkalo, že zaměřil hvězdičky
 [Malého?] Vozu, podle něhož se plaví Foiničané.
 (...)

ἔπλευσεν ἐς Μίλητον· ἦν γὰρ ἡ νίκη
 Θάλητος, ὅς τ' ἦν τὰλλα δεξιὸς γνώμην
 καὶ τῆς ἀμάξης ἐλέγετο σταθμήσασθαι
 τοὺς ἀστερίσκους, ἦι πλέουσι Φοίνικες.
 εὗρεν δ' ὁ προυσέληνος αἰσίωι σίττηι
 ἐν τοῦ Διδυμέος τὸν γέροντα κωνήωι
 ξύοντα τὴν γῆν καὶ γράφοντα τὸ σχῆμα,
 τοῦξεῦρ' ὁ Φρὺξ Εὐφορβος, ὅστις ἀνθρώπων
 τρίγωνα καὶ σκαληνὰ πρῶτος ἔγραψε
 καὶ κύκλον ἔλ[ικα(?)] κηδίδαξε νηστεύειν
 τῶν ἐμπνεόντων· οἱ δ' ἄρ' οὐχ ὑπήκουσαν,
 οὐ πάντες, ἀλλ' οὐς εἶχεν [οὔτερος δαίμων].
 πρὸς δὴ μιν ᾧδ' ἔφησε [παῖς Βαθύκληιος]:
 ἐκεῖνο τοῦλόχρυσον ἐξ [ἐμοῦ δέξαι],
 οὐμός πατήρ ἐφεῖτο τοῦ [χρεῶν ἄγχι]
 δοῦναι, τίς ὑμέων τῶν σοφ[ῶν ὀνήϊστος]
 τῶν ἐπτά, κῆγώ σοι δίδωμ' [ἀριστήιον]
 Θαλῆς δὲ τῶι σκίπωνι τοῦδα[φος ψήσας]
 καὶ τὴν ὑπήνην τῆτέρηι [λαβῶν χειρὶ]
 ἐξεῖπε· τὴν δόσιν μὲν [οὐκ ἔγωγ' ἄξω],
 σὺ δ' εἰ[τοκ]εῶνος μὴ λό[γους ἀτιμάζεις]

Βίης ...

A 4 = Hérodotos, *Historiae* I,170

Vhodný byl i návrh Thaléta Mílétského, původem Foiničana, který učinil ještě předtím, než byli Iónové poraženi. Navrhoval, aby si Iónové zřídili jediný poradní sbor, který by byl v Teu, protože Teós je uprostřed Iónie, a aby ostatní města byla považována pouze za démy.

χρηστή δὲ καὶ πρὶν ἢ διαφθαρεῖναι Ἰωνίην Θαλέω ἀνδρὸς Μιλησίου ἐγένετο (sc. ἡ γνώμη), τὸ ἀνέκαθεν γένος ἑόντος Φοίνικος, ὃς ἐκέλευε ἐν βουλευτήριον Ἰωνας ἐκτῆσθαι, τὸ δὲ εἶναι ἐν Τέωι (Τέων γὰρ μέσον εἶναι Ἰωνίης), τὰς δὲ ἄλλας πόλιας οἰκεομένας μηδὲν ἦσσαν νομίζεσθαι κατὰπερ εἰ δῆμοι εἶεν.

A 5 /1 = Hérodotos, *Historiae* I,74

Když válka [mezi médským králem Alyattem a lýdským králem Kyaxerem] pokračovala se střídavým štěstím, došlo v jejím šestém roce ke srážce, při které se stalo, že se po začátku boje najednou den stal nocí.⁶ Tuto proměnu dne Iónům předpověděl Thalés Mílétský; jako její mez stanovil tentýž rok, ve kterém ona proměna vskutku nastala.

διαφέρουσι δὲ σφι ἐπ' ἴσης τὸν πόλεμον τῶι ἕκτωι ἔτει συμβολῆς γενομένης συνήνεικε, ὥστε τῆς μάχης συνεστεώσης τὴν ἡμέρην ἑξαπίνης νύκτα γενέσθαι. τὴν δὲ μεταλλαγὴν ταύτην τῆς ἡμέρης Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι Ἰωσι προηγόρευσε ἔσεσθαι, οὖρον προθέμενος ἐνιαυτὸν τοῦτον, ἐν τῶι δὴ καὶ ἐγένετο ἡ μεταβολή.

A 5 /2 = Kléméns Alexandrijský, *Stromata* I,65,1

O Thalétovi Eudémos v *Dějínách astronomie* říká, že předpověděl zatmění Slunce (viz Xenofanés B 19), které nastalo v čase bitvy mezi Médy a Lýdy, tedy za vlády médského krále Kyaxara, otce Astyagova a lýdského krále Alyatta, otce lýdského Kroisa. S tím souhlasí také Hérodotos v první knize svých *Dějin* (viz A 5 /1). Bylo to v letech kolem padesáté olympiády (580/577 před n. l.).

Θαλῆν δὲ Εὐδήμος (fr. 94 Sp., cfr. 21 B 19) ἐν ταῖς Ἀστρολογικαῖς ἱστορίαις τὴν γενομένην ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου προειπεῖν φησι, καθ' οὓς χρόνους συνῆψαν μάχην πρὸς ἀλλήλους Μῆδοί τε καὶ Λυδοὶ βασιλεύοντος Κυαξάρου μὲν τοῦ Ἀστυάγου πατρὸς Μήδων, Ἀλυάττου δὲ τοῦ Κροίσου Λυδῶν. συνάδει δὲ αὐτῷ καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ. εἰσὶ δὲ οἱ χρόνοι ἀμφὶ τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα (580/577 BC).

A 5 /3 = Eusebios, *Chron.*, Arm. Ol. 49,2

Thalés Mílétský předpověděl úplné zatmění Slunce.

Θαλῆς Μιλήσιος ἔκλειψιν ἡλίου σύμπασαν προεῖπεν.

A 5 /4 = Eusebios, *Chron.*, in: Hieronymus

solis facta defectio, cum futuram eam Thales ante dixisset ... Alyattes et Astyages dimicaverunt.

A 5 /5 = Cicero, *De divinatione* I,49,112

⁶ V přepočtu juliánského kalendáře: 28. května 586 před n. l. Astronomicky: 28. května -585.

Týž muž [Thalés] prý také první předpověděl zatmění Slunce, které nastalo za krále Astyaga.

primus defectionem solis, quae Astyage regnante facta est, praedixisse fertur.

A 5 /6 = Plinius, *Naturalis historia* II,53

U Řeků našel [příčinu zatmění] jako první ze všech Thalés Mílétský, který předpověděl zatmění Slunce čtvrtého roku 38. Olympiády, které nastalo za krále Alyatta, 170 let od založení Říma.⁷

apud Graecos autem investigavit [defectus rationem] primus omnium Thales Milesius olympiadis XLVIII anno quarto praedicto solis defectu, qui Alyatte rege factus est urbis conditae CLXX.

A 6 = Hérodotos, *Historiae* I,75

Když Kroisos přišel k řece Halys, postupoval dál, jak já tvrdím, tak, že převedl vojsko po mostech, které tam stály. U Řeků však převládá mínění, že na druhou stranu vojsku pomohl Thalés Mílétský. Kroisos byl prý totiž na rozpacích, jak se s vojskem dostane přes řeku, protože v té době tam ty mosty ještě nebyly. Thalés, který prý byl s jeho vojskem, nechal řeku tekoucí po levé straně vojska téci také po pravé straně. Dokázal to prý takto: dal už nad táborem kopat dlouhý příkop, zatáčející do tvaru půlměsíce, aby zezadu obešel postavený tábor; do tohoto příkopu svedl vodu z původního řečiště a vrátil ji do něj pod táborem. Tím se řeka velice rychle rozdělila a bylo možné ji po obou stranách snadno přebrodit. Někteří dokonce tvrdí, že původní řečiště docela vyschlo. To však nepokládám za možné, vždyť jak by se byli dostali přes řeku na zpáteční cestě?

⁷ V přepočtu juliánského kalendáře: 28. května 586 před n. l. Astronomicky: 28. května -585.

ὡς δὲ ἀπίκετο ἐπὶ τὸν Ἄλυν ποταμὸν ὁ Κροῖσος, τὸ ἐνθεῦτεν, ὡς μὲν ἐγὼ λέγω, κατὰ τὰς εὐούσας γεφύρας διεβίβασε τὸν στρατόν, ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, Θαλῆς οἱ ὁ Μιλήσιος διεβίβασε. ἀπορέοντος γὰρ Κροίσου, ὅπως οἱ διαβήσεται τὸν ποταμὸν ὁ στρατός ..., λέγεται παρεόντα τὸν Θαλῆν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ποιῆσαι αὐτῷ τὸν ποταμὸν ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς ῥέοντα τοῦ στρατοῦ καὶ ἐκ δεξιῆς ῥέειν, ποιῆσαι δὲ ὧδε· ἄνωθεν τοῦ στρατοπέδου ἀρξάμενον διώρυχα βαθέαν ὀρύσσειν ἄγοντα μνηοειδέα, ὅπως ἂν τὸ στρατόπεδον ἰδρυμένον κατὰ νώτου λάβοι, ταύτη κατὰ τὴν διώρυχα ἐκτραπόμενος ἐκ τῶν ἀρχαίων ῥεέθρων, καὶ αὐτὶς παραμειβόμενος τὸ στρατόπεδον ἐς τὰ ἀρχαῖα ἐσβάλλοι. ὥστε ἐπεῖτε καὶ ἐσχίσθη τάχιστα ὁ ποταμὸς, ἀμφοτέρῃ διαβατὸς ἐγένετο.

A 7 /1 = Eusebios, *Chronicae* in: Kyrillos, *Contra Iulianem* I; p. 12

τριακοστῆι πέμπτῃ ὀλυμπιάδι (640/637 BC) Θαλῆς Μιλήσιος πρῶτος φυσικὸς φιλόσοφος γενέσθαι λέγεται, παρατείνασθαι δὲ τὴν ζωὴν αὐτοῦ φασιν ἕως πεντηκοστῆς ὀγδόης ὀλ. (548/545 BC).

A 7 /2 = Eusebios, *Chronicae* in: Hieron. Ol. 35,1

Thales Milesius Examysis filius primus physicus philosophus agnoscitur, quem aiunt vixisse usque ad LVIII olympiadem.

A 7 /3 = Abulfaragus p. 33 Pococke

tradit Cyrillus in libro suo quo respondet Iuliano ... fuisse Thaletem ante initium regni Nebuchadnesaris XXVIII annis. dicit autem Porphyrius floruisse Thaletem post Nebuchadnesarem CXXIII annis.

A 8 /1 = Ἐκλογὴ Ἱστοριῶν *Parisina* (Cramer, *An. Par.* II,263)

V těch časech Thalés Mílétský zemřel na Tenedu – a byla známa Sibylla Erýthrejská.

κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Θαλῆς Μιλήσιος ἐν Τενέδῳ ἀπέθανε καὶ Σίβυλλα Ἐρυθραία ἐγνωρίζετο.

A 8 /2 = *Chronicon paschale* 214,20 Bekk.

V těch letech zemřel na Tenedu filosof Thalés Mílétský.

τούτῳ τῷ ἔτει Θαλῆς ὁ Μιλήσιος φιλόσοφος ἐν Τενέδῳ ἀπέθανεν.

A 8 /3 = Plútarchos, *Solon* 12,11

Cosí podobného prý tušil i Thalés. Nařídil totiž, aby ho po smrti pochovali na jakémsi bezvýznamném a opovrženém místě na území Míléty, neboť předpověděl, že toto místo jednou bude mílétským náměstím.

ὅμοιον δέ τι καὶ Θαλῆν εἰκάσαι λέγουσι· κελευῖσαι γὰρ αὐτὸν ἐν τινὶ τόπῳ τῆς Μιλησίας φαύλῳ καὶ παρορρωμένῳ τελευτήσαντα θεῖναι, προειπὼν ὡς ἀγορὰ ποτε τοῦτο Μιλησίων ἔσται τὸ χωρίον.

A 9 = Platón, *Theaetetus* 174a

(...) právě tak, Theodóre, jako se prý ona vtipná a půvabná thrácká služka vysmála Thalétovi, když pozoroval hvězdy a spadl do studny, zatímco se díval nahoru. Posmívala se mu, že se pokouší poznat věci na nebi, že mu však zůstává skryto, co leží před ním a u jeho nohou.

ὥσπερ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα, ᾧ Θεόδωρε, καὶ ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θραϊττά τις ἐμμελής καὶ χαρίεσσα θεραπαινὶς ἀποσκῶψαι λέγεται, ὡς τὰ μὲν ἐν οὐρανῶι προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δ' ὀπισθεν αὐτοῦ καὶ παρὰ πόδας λαυθάνοι αὐτόν.

Viz A 1,34.

A 10 = Aristotelés, *Politica* I,11; 1259a6

Traduje se, že když mu předhazovali jeho chudobu i neúčinnost filosofie, seznal díky pozorování hvězd, že přijde velká úroda oliv. Už v zimě nashromáždil něco málo peněz, zaplatil zálohy na všechny olivové lisy v Mílétu i na Chiu a za nízkou cenu si je pronajal, protože nikdo nenabízel víc. Když pak přišla doba sklizně, všichni je najednou potřebovali a on je pronajímal, za kolik chtěl, takže nashromáždil veliké peníze. Tím ukázal, že pro filosofy je snadné zbohatnout, pokud chtějí, ale že to není to, o co usilují.

πάντα γὰρ ὠφέλιμα ταῦτ' ἐστὶ τοῖς τιμῶσι τὴν χρηματιστικὴν, οἷον καὶ τὸ Θαλέω τοῦ Μιλησίου. τοῦτο γὰρ ἐστὶ κατανόημά τι χρηματιστικόν· ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν διὰ τὴν σοφίαν προσάπτουσι, τυγχάνει δὲ καθόλου τι ὄν. ὄνειδιζόντων γὰρ αὐτῶι διὰ τὴν πενίαν ὡς ἀνωφελοῦς τῆς φιλοσοφίας οὕσης, κατανόησαντὰ φασὶν αὐτὸν ἐλαιῶν φορὰν ἐσομένην ἐκ τῆς ἀστρολογίας, ἔτι χειμῶνος ὄντος εὐπορήσαντα χρημάτων

ὀλίγων ἀρραβῶνας διαδοῦναι τῶν ἐλαιουργείων τῶν τ' ἐν Μιλήτῳ καὶ Χίῳ πάντων, ὀλίγου μισθωσάμενον ἅτ' οὐδενὸς ἐπιβάλλοντος. ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ἦκε, πολλῶν ζητουμένων ἅμα καὶ ἐξαίφνης, ἐκμισθοῦντα ὄν τρόπον ἠβούλετο, πολλὰ χρήματα συλλέξαντα ἐπιδειῖξαι, ὅτι ῥαΐδιόν ἐστι πλουτεῖν τοῖς φιλοσόφοις, ἂν βούλωνται, ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστι περὶ ὃ σπουδάζουσιν.

A 11 /1 = Proklos, *In Euclidem* 65,3 Friedl. (= Eudémos, *Geometriké historia*, fr. 84 Speng.)

(...) Thalés nejprve šel do Egypta a pak přinesl toto vědění [*theória*, rozumějí: geometrii] do Řecka. Mnohé sám našel a počátky mnohého ukázal svým následovníkům. (...)

ὥσπερ οὖν παρὰ τοῖς Φοίνιξιν διὰ τὰς ἐμπορείας καὶ τὰ συναλλάγματα τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν ἢ τῶν ἀριθμῶν ἀκριβῆς γνῶσις, οὕτω δὴ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἢ γεωμετρία διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν εὑρηται. Θαλῆς δὲ πρῶτον εἰς Αἴγυπτον ἐλθὼν μετήγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν θεωρίαν ταύτην καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸς εὔρεν, πολλῶν δὲ τὰς ἀρχὰς τοῖς μετ' αὐτὸν ὑφηγήσατο τοῖς μὲν καθολικώτερον ἐπιβάλλων, τοῖς δὲ αἰσθητικώτερον.

A 11 /2 = Plútarchos, *Solon* 2,8

Obchodem se prý zabývali také Thalés a matematik Hippokratés, také Platón si prý opatřil prostředky na cestování prodejem jakéhosi oleje v Egyptě.

καὶ Θαλῆν δὲ φασιν ἐμπορίαὶ χρῆσασθαι καὶ Ἴπποκράτην (c. 42) τὸν μαθηματικόν, καὶ Πλάτωνι τῆς ἀποδημίας ἐφόδιον ἐλαίου τινὸς ἐν Αἰγύπτῳ διάθεσιν γενέσθαι.

A 11 /3 = Plútarchos, *De Iside et Osiride* 34

Říká se, že i Homér je stejně jako Thalés vyučen od Egypt'anů, když považuje vodu za počátek a původ všeho.

οἰονται δὲ καὶ Ὅμηρον ὥσπερ Θαλῆ μαθόντα παρ' Αἰγυπτίων ὕδωρ ἀρχὴν ἀπάντων καὶ γένεσιν τίθεσθαι.

A 11 /4 = Iosephus Flavius, *Contra Apionem* I,2

ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς περὶ τῶν οὐρανίων τε καὶ θείων πρώτους παρ' Ἑλλήσι φιλοσοφήσαντας οἷον Φερεκύδην τε τὸν Σύριον καὶ Πυθαγόραν καὶ Θάλητα πάντες συμφώνως ὁμολογοῦσιν Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων γενομένους μαθητὰς ὀλίγα συγγράψαι καὶ ταῦτα τοῖς Ἑλλήσιν εἶναι δοκεῖ πάντων ἀρχαιότατα καὶ μόλις αὐτὰ πιστεύουσιν ὑπ' ἐκείνων γεγραφθαι.

A 11 /5 = Áetios I,3,1 Diels

Thalés [nejprve] filosofoval v Egyptě a do Mílétu přišel [až když byl] starší.

φιλοσοφήσας ἐν Αἰγύπτῳ ἦλθεν εἰς Μίλητον πρεσβύτερος.

A 11 /6 = Iamblichos, *Vita Pythagorica* 12

προετρέψατο εἰς Αἴγυπτον διαπλεῦσαι καὶ τοῖς ἐν Μέμφιδι καὶ Διοσπόλει μάλιστα συμβαλεῖν ἱερεῦσι· παρὰ γὰρ ἐκείνων καὶ ἑαυτὸν ἐφωδιάσθαι ταῦτα, δι' ἃ σοφὸς παρὰ τοῖς πολλοῖς νομίζεται.

A 11a = Himeros Sofist., *Declamationes et orationes* 28

ἦιδε μὲν Ὀλυμπίασι τὴν Ἰέρωνος δόξαν πρὸς λύραν ὁ Πίνδαρος· ἦιδε δὲ ὁ Ἄνακρέων τὴν Πολυκράτους τύχην Σαμίων τῇ θεᾷ πέμπουσιν ἱερά· καὶ Ἄλκαῖος ἐν ὠδαῖς εἶχε Θαλῆν, ὅτε καὶ Λέσβος πανήγυριν ...

A 12 = Aristotelés, *Metaphysica* I,3; 983b6

Většina těch, kdo se první zabývali filosofií, se domnívala, že počátky věci jsou jen v podobě látky. Neboť to, z čeho všechny věci jsou a z čeho nejprve vznikají i do čeho nakonec zanikají – přičemž podstata trvá a mění se jen ve svých stavech – to nazývají prvkem a počátkem jsoucna. Proto se domnívají, že nic nevzniká, ani nehynie, jelikož se vždy uchovává takováto přirozenost (...)

τῶν δὴ πρῶτον φιλοσοφησάντων οἱ πλεῖστοι τὰς ἐν ὕλης εἶδει μόνας ὠήθησαν ἀρχὰς εἶναι πάντων· ἐξ οὗ γὰρ ἔστιν ἅπαντα τὰ ὄντα καὶ ἐξ οὗ γίγνεται πρῶτου καὶ εἰς ὃ φθείρεται τελευταῖον, τῆς μὲν οὐσίας ὑπομενούσης τοῖς δὲ πάθεσι μεταβαλλούσης, τοῦτο στοιχεῖον καὶ ταύτην ἀρχὴν φασιν εἶναι τῶν ὄντων, καὶ διὰ τοῦτο οὐτε γίνεσθαι οὐδὲν οἴονται οὔτ' ἀπόλλυσθαι, ὡς τῆς τοιαύτης φύσεως ἀεὶ σωιζομένης...

(983b17) Musí totiž být nějaká přirozenost, ať už jedna nebo vícero, ze kterých vše jiné vzniká, jí udržováno. Počet a podobu takového počátku neuvádějí ovšem všichni stejně. Thalés, původce

takovéto filosofie, říká, že je to voda; proto také hlásal, že Země leží na vodě. Tento předpoklad přijal také proto, že semena mají vlhkou přirozenost; voda je počátkem přirozenosti, který je ve vlhkých věcech. Někteří, ti nejstarší, (...) kteří první vyprávěli o bozích, mínili o přirozenosti, že je takto založena. Ókeana a Téthydu učinili otcem vznikání (*Ilias* XIV,201) a přísahou bohů vodu, nazvanou u jejich básníků Styx (*Ilias* XV,37n.). Nejctěnější je totiž [u nich] to nejstarší, nejctěnější je však přísaha.

(983b17) δεῖ γὰρ εἶναι τινα φύσιν ἢ μίαν ἢ πλείους μιᾶς, ἐξ ὧν γίγνεται τᾶλλα σωιζομένης ἐκείνης. τὸ μέντοι πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῆς τοιαύτης ἀρχῆς οὐ τὸ αὐτὸ πάντες λέγουσιν, ἀλλὰ Θαλῆς μὲν ὁ τῆς τοιαύτης ἀρχηγὸς φιλοσοφίας ὕδωρ εἶναι φησιν (διὸ καὶ τὴν γῆν ἐφ' ὕδατος ἀπεφαίνετο εἶναι), λαβὼν ἴσως τὴν ὑπόληψιν ταύτην ἐκ τοῦ πάντων ὄραν τὴν τροφὴν ὑγρὰν οὔσαν καὶ αὐτὸ τὸ θερμὸν ἐκ τούτου γιγνόμενον καὶ τούτῳ ζῶν (τὸ δ' ἐξ οὗ γίγνεται, τοῦτ' ἐστὶν ἀρχὴ πάντων), διὰ τε δὴ τοῦτο τὴν ὑπόληψιν λαβὼν ταύτην καὶ διὰ τὸ πάντων τὰ σπέρματα τὴν φύσιν ὑγρὰν ἔχειν· τὸ δ' ὕδωρ ἀρχὴ τῆς φύσεως ἐστὶ τοῖς ὑγροῖς. εἰσὶ δέ τινες οἱ καὶ τοὺς παμπαλαίους καὶ πολὺ πρὸ τῆς νῦν γενέσεως καὶ πρώτους θεολογήσαντας οὕτως οἴονται περὶ τῆς φύσεως ὑπολαβεῖν· Ὀκεανὸν τε γὰρ καὶ Τηθὺν ἐποίησαν τῆς γενέσεως πατέρας (*Ilias* XIV,201) καὶ τὸν ὄρκον τῶν θεῶν ὕδωρ, τὴν καλουμένην ὑπ' αὐτῶν Στύγα τῶν ποιητῶν (*Ilias* XV,37 etc.)· τιμιώτατον μὲν γὰρ τὸ πρεσβύτατον, ὄρκος δὲ τὸ τιμιώτατόν ἐστιν.

A 13 /1 = Simplikios, *In Physica* 23,21

Ty, kteří tvrdí, že počátek je jeden a pohyblivý, označuje [Aristotelés] jako fyziky ve vlastním slova smyslu. Jedni tvrdí, že počátek je vymezený, jako třeba Thalés Examyv̄n z Míletu a Hippón, který se, jak se zdá, stal ateistou. Tvrdili, že počátek je voda, k čemuž je přivedly jevy, které vnímali. Teplé se totiž živí vlhkým, mrtvé věci vysychají a semena všeho [všech živočichů] jsou vlhká a veškerá potrava je šťavnatá. Z čeho pak každá věc je, tím se také přirozeně živí.

Voda je počátkem vlhké přirozenosti a drží všechno [všechny věci] pohromadě. Proto usoudili, že počátkem všech věcí je voda a tvrdili, že Země leží na vodě.

τῶν δὲ μίαν καὶ κινουμένην λεγόντων τὴν ἀρχὴν, οὓς καὶ φυσικοὺς ἰδίως καλεῖ [Aristotelés], οἱ μὲν πεπερασμένην αὐτὴν φασιν, ὥσπερ Θαλῆς μὲν Ἐξαμύου Μιλήσιος καὶ Ἴππων, ὃς δοκεῖ καὶ ἄθεος γεγονέναι, ὕδωρ ἔλεγον τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν φαινομένων κατὰ τὴν αἴσθησιν εἰς τοῦτο προαχθέντες· καὶ γὰρ τὸ θερμὸν τῷ ὑγρῷ ζῆι καὶ τὰ νεκρούμενα ξηραίνεται καὶ τὰ σπέρματα πάντων ὑγρὰ καὶ ἡ τροφή πᾶσα χυλώδης· ἐξ οὗ δὲ ἐστὶν ἕκαστα, τούτῳ καὶ τρέφεσθαι πέφυκε· τὸ δὲ ὕδωρ ἀρχὴ τῆς ὑγρᾶς φύσεώς ἐστι καὶ συνεκτικὸν πάντων· διὸ πάντων ἀρχὴν ὑπέλαβον εἶναι τὸ ὕδωρ καὶ τὴν γῆν ἐφ' ὕδατος ἀπεφάναντο κειῖσθαι.

A 13 /2 = Simplicios, *In Physica* 458,23

Ti, kteří předpokládají jeden prvek, o něm říkají, že je neomezený rozsahem, jako Thalés o vodě.

οἱ μὲν ἔν τι στοιχεῖον ὑποτιθέντες τοῦτο ἄπειρον ἔλεγον τῷ μεγέθει, ὥσπερ Θαλῆς μὲν ὕδωρ.

A 13 /3 = Servius, *Ad Vergilii Aen.* XI,186 (l.4)

(...) Thalés, jenž tvrdil, že všechno je utvořeno z vlhkosti, praví, že těla musí být zaplavena, aby se mohla rozpustit ve vodě.

apud varias gentes diversa fuerunt genera sepulturae, inde est quod alii obruntur, alii exuruntur
 (...) Thales vero, qui confirmat omnia ex umore creati, dicit obruenda corpora, ut possint in umorem resolvi.

A 13a = Áetios I,17,1 Diels

Thalés a ti, kdo od něho pocházejí, [učí, že] ke změnám vede mísení prvků.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ κράσεις εἶναι τὰς τῶν στοιχείων μίξεις κατ' ἀλλοίωσιν.

A 13b = Áetios II,1,2 Mansfeld–Runia

Thalés a ti, kdo pocházejí od něj, tvrdí, že svět je jeden.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἓνα τὸν κόσμον.

A 13c = Áetios II,12,1 Mansfeld–Runia

Thalés, Pýthagorás a ti, kdo od nich pocházejí, rozdělují sféru všeho nebe do pěti kruhů, které prohlašují za pásy. Nazývají se: severní a vždy viditelný, letní obratník, rovnodennostní, zimní obratník, protiseverní a tudíž neviditelný. Kruh šikmý k těm třem vnitřním se nazývá zodiak, dotýká se těch tří středních. Všechny je pak kolmo protíná polední kruh, od severu k protikladnému [směru].

Θαλῆς, Πυθαγόρας, οἱ ἀπ' αὐτοῦ μεμερίσθαι τὴν τοῦ παντὸς οὐρανοῦ σφαῖραν εἰς κύκλους πέντε, οὔστινας προσαγορεύουσι ζώνας. καλεῖται δ' αὐτῶν ὁ μὲν ἀρκτικός καὶ ἀειφανής, ὁ δὲ θερινὸς τροπικός, ὁ δὲ ἰσημερινός, ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικός, ὁ δὲ ἀνταρκτικός τε καὶ ἀφανής. λοξὸς δὲ τοῖς τρισὶ μέσοις ὁ καλούμενος ζωδιακὸς ὑποβέβληται, παρεπιψαύων τῶν μέσων τριῶν· πάντας δὲ αὐτοὺς ὁ μεσημβρινὸς πρὸς ὀρθὰς ἀπὸ τῶν ἀρκτων ἐπὶ τὸ ἀντίξουν τέμνει.

A 14 /1 = Aristotelés, *De caelo* II,13; 294a28-34

Jiní však tvrdí, že [Země] spočívá na vodě. Takový je totiž nejstarší výklad, podle něhož prý Thalés z Míléty tvrdí, že [Země] setrvává [v klidu], neboť plave, jako plave dřevo nebo něco podobného. Žádná z takových věcí totiž přirozeně nespočívá na vzduchu, nýbrž na vodě, – takže není stejné vysvětlení ohledně Země a vody, která Zemi nese. Ze své přirozenosti totiž nesetrvává nahoře, ale spočívá na něčem.

Οἱ δ' ἐφ' ὕδατος κειῖσθαι [τὴν γῆν]. Τοῦτον γὰρ ἀρχαιότατον παρειλήφαμεν τὸν λόγον, ὃν φασιν εἰπεῖν Θαλῆν τὸν Μιλήσιον, ὡς διὰ τὸ πλωτὴν εἶναι μένουσαν ὥσπερ ξύλον ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον (καὶ γὰρ τούτων ἐπ' ἀέρος μὲν οὐθὲν πέφυκε μένειν, ἀλλ' ἐφ' ὕδατος), ὥσπερ οὐ τὸν αὐτὸν λόγον ὄντα περὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὀχοῦντος τὴν γῆν· οὐδὲ γὰρ τὸ ὕδωρ πέφυκε μένειν μετέωρον, ἀλλ' ἐπί τινός ἐστιν.

A 14 /2 = Simplikios, *In De caelo* 522,14

Θαλοῦ τοῦ Μιλησίου τίθησιν (δόξαν) ἐφ' ὕδατος λέγοντος ὀχεῖσθαι τὴν γῆν ὥσπερ ξύλον ἢ ἄλλο τι τῶν ἐπινήχεσθαι τῶι ὕδατι πεφυκότων. πρὸς ταύτην δὲ τὴν δόξαν ὁ Ἀριστοτέλης ἀντιλέγει μᾶλλον ἴσως ἐπικρατοῦσαν διὰ τὸ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις οὕτως ἐν μύθου σχήματι λέγεσθαι καὶ τὸν Θαλῆν ἴσως ἐκεῖθεν τὸν λόγον κεκομικέναι.

A 15 /1 = Seneca, *Naturales Quaestiones* III,14; 106,9 Gercke

Thalétův názor je nepřipadný. Říká, že okrsek zemský je nesen a vezen vodou jako loďka, a když říkáme, že se chvěje [zemětřesením], tehdy se zmítá na rozbouřených vlnách; není tedy divu, že je natolik vlhká, až z ní vyvěrají řeky, když je celá ve vodě.

Thaletis inepta sententia est. ait enim terrarum orbem aqua sustineri et vehi more navigii mobilitateque eius fluctuare tunc cum dicitur tremere. non est ergo mirum, si abundat humor ad flumina profundenda, cum mundus in humore sit totus.

A 15 /2 = Áetios III,11,1 Diels

Ti, kdo následují Thaléta, říkají, že Země je uprostřed.

οί ἀπό Θάλεω τὴν γῆν μέσῃν.

A 16 /1 = Hérodotos, *Historiae* II,20

[O nerozumných výkladech nilských záplav:]

Jeden z nich říká, že příčinou vzdušných vlnění řeky jsou etésiové větry, které Nilu brání vlévat se do moře.

τῶν ἢ ἐτέρῃ μὲν λέγει τοὺς ἐτησίας ἀνέμους εἶναι αἰτίους πληθύνειν τὸν ποταμὸν κωλύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τὸν Νεῖλον ...

A 16 /2 = Áetios IV,1,1 Diels

Thalés se domnívá, že etésiové větry vanoucí do Egypta z opačné strany, zvedají masu vod Nilu, neboť vzdouvající se moře, které se valí proti jeho ústím, zadržuje jeho vody.

Θαλῆς τοὺς ἐτησίαις ἀνέμους οἶεται πνέοντας τῇ Αἰγύπτῳ ἀντιπροσώπους ἐπαίρειν τοῦ Νείλου τὸν ὄγκον διὰ τὸ τὰς ἐκροὰς αὐτοῦ τῇ παροιδήσει τοῦ ἀντιπαρήκοντος πελάγους ἀνακόπτεσθαι.

A 17 = Derkyllidés, in: Theón ze Smyrny, *De utilitate mathematicae* 198,14–18 Hiller

Eudémos ve svých Astronomických knihách vypráví, že sklon [var.: pás] zodiaku a cyklus velkého roku objevil jako první Oinopidés, zatímco Thalés objevil zatmění Slunce a periodu slunovratů, totiž že se nenaplnuje vždy stejná.

Εὐδήμος (fr. 94 Sp.) ἱστορεῖ ἐν ταῖς Ἀστρολογίαις, ὅτι Οἰνοπίδης (c. 41,7) εὗρε πρῶτος τὴν τοῦ ζῶδιακοῦ λόξωσιν [var.: διάζωσιν] καὶ τὴν τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ περίστασιν, Θαλῆς δὲ ἡλίου ἔκλειψιν καὶ τὴν κατὰ τὰς τροπὰς αὐτοῦ περίοδον, ὡς οὐκ ἴση ἀεὶ συμβαίνει.

A 17a /1 = Áetios II,13,1 Mansfeld–Runia

O podstatě hvězd – planet i stálic:

Podle Thaléta je sice zemitá, avšak hvězdy jsou ohnivé.

Περὶ οὐσίας τῶν ἄστρον πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν·

Θαλῆς γεώδη μὲν ἔμπυρα δὲ τὰ ἄστρα.

A 17a /2 = Áetios II,20,9 Mansfeld–Runia

O podstatě Slunce:

Podle Thaléta je podobná zemi [zemitá].

Περὶ οὐσίας ἡλίου·

Θαλῆς γεοειδῆ.

A 17a /3 = Áetios II,24,1 Mansfeld–Runia

Thalés první řekl, že při zatmění je Slunce překrýváno Měsícem (...), který je zemité přirozenosti. Je pak odraženě vidět to, co je podložené disku.

Θαλῆς πρῶτος ἔφη ἐκλείπειν τὸν ἥλιον τῆς σελήνης αὐτὸν ὑπερχομένης κατὰ κάθετον, οὐσης φύσει γεώδους. βλέπεσθαι δὲ τοῦτο κατοπτρικῶς ὑποτιθέμενον τῶι δίσκῳ.

A 17b = Áetios II,28,5 Mansfeld–Runia

O osvětlení Měsíce:

Thalés první řekl, že Měsíc je osvětlován Sluncem.

Περὶ φωτισμῶν σελήνης·

Θαλῆς πρῶτος ἔφη ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτίζεσθαι.

A 18 = Plinius, *Naturalis Historia* XVIII,213 (= DK 12 A 20)

Hésiodos tvrdí, že ranní západ Plejád nastává, když se naplňuje podzimní rovnodennost; Thalés tvrdí, že se tak děje 25. den po rovnodennosti.

occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus nam huius quoque nomine exstat Astrologia (c. 4) tradidit fieri, cum aequinoctium autumnus conficeretur, Thales XXV. die ab aequinoctio.

A 19 = Apuleius, *Florida* 18,94-113; 37, 10 Helm.

Thalés z Miléty byl ze sedmi mudrců daleko nejvýznamnější. Jako první z Řeků objevil geometrii, byl nejspolehlivějším zkoumatelem přírody a nejznalejším pozorovatelem hvězd. Pomocí krátkých linií (*parvis lineamentis*) objevil ty největší věci: oběh časů (*ambitus temporum*), vanutí větrů, pohyb hvězd, podivuhodné zvuky hromů, šikmý běh hvězd, roční návraty Slunce, přírůstky narůstajícího Měsíce i jeho úbytek, když stárne; a překážky, když zmizí (při zatmění? *obstacula delinquentis*). Až ve vysokém stáří vymyslel božskou nauku, kterou nejenom rozpoznal, nýbrž i dokázal experimentem, a sice, kolikrát slunce ve své velikosti proběhne svůj vyměřený kruh. O tomto svém čerstvém objevu prý poučil Mandrolyta z Priény, který byl novým a nečekaným poznáním tak potěšen, že poručil Thalétovi, aby si za tak skvělé poučení přál odměnou jakkoli vysokou odměnu. „Dostatečnou odměnou mi bude,“ pravil moudrý Thalés, „že pokud budeš to, co ses ode mne naučil, někomu předávat, nebudeš to vydávat za své, nýbrž jako původce tohoto objevu budeš prohlašovat mě a nikoho jiného.“

Thales Milesius ex septem illis sapientiae memoratis viris facile praecipuus (enim geometriae penes Graios primus repertor et naturae certissimus explorator et astrorum peritissimus contemplator) maximas res parvis lineis repperit: temporum ambitus ventorum flatus, stellarum meatus, tonitruum sonora miracula, siderum obliqua curricula, solis annua reverticula idem lunae vel nascentis incrementa vel senescentis dispendia vel delinquentis obstiticula. idem sane iam proclivi senectute divinam rationem de sole commentus est, quam equidem non didici modo, verum etiam experiundo comprobavi, quoties sol magnitudine sua circulum quem permeat metiatur. id a se recens inventum Thales memoratur edocuisse Mandrolytum Priensem, qui nova et inopinata cognitione impendio delectatus optare iussit quantam vellet mercedem sibi pro tanto documento rependi: „satis“ inquit „mihi fuerit mercedis“ Thales sapiens, „si id quod a me didicisti cum proferre ad quosdam coeperis, tibi non adsciveris, sed eius inventi me potius quam alium repertorem praedicaris“.

Cfr. Júlianos, *Oratio* III,162,2 Hertl.

ἐρομένου γάρ τινος, ὑπὲρ ὧν ἔμαθεν ὅπόσον τινὰ χρῆ καταβαλεῖν μισθόν· ὁμολογῶν, ἔφη, τὸ παρ' ἡμῶν μαθεῖν τὴν ἀξίαν ἡμῖν ἐκτίσεις.

A 20 /1 = Proklos, *In Euclidem* 157,10 Friedl.

Thalés prý první dokázal, že kruh se průměrem dělí na dvě stejné části.

τὸ μὲν οὖν διχοτομεῖσθαι τὸν κύκλον ὑπὸ τῆς διαμέτρου πρῶτον Θαλῆν ἐκεῖνον ἀποδειξάι φασιν.

A 20 /2 = Proklos, *In Euclidem* 250,20

(...) Říká se, že Thalés první poznal a vyslovil, že u každého rovnoramenného trojúhelníka si jsou úhly při základně rovny. Po starém způsobu však tyto úhly nazval podobnými.

τῷ μὲν οὖν Θαλῆι τῷ παλαιῷ πολλῶν τε ἄλλων εὐρέσεως ἔνεκα καὶ τοῦδε τοῦ θεωρήματος χάρις. λέγεται γὰρ δὴ πρῶτος ἐκεῖνος ἐπιστῆσαι καὶ εἰπεῖν, ὡς ἄρα παντὸς ἰσοσκελοῦς αἰ πρὸς τῇ βάσει γωνία ἴσαι εἰσίν, ἀρχαικώτερον δὲ τὰς „ἴσας“ ὁμοίας προσειρηκέναι.

A 20 /3 = Proklos, *In Euclidem* 299,1

Poučka, že protínají-li se dvě úsečky, jsou si [protilehlé] úhly při vrcholu rovny, byla, jak říká Eudémios, prvně nalezena Thalétem.

τοῦτο τοίνυν τὸ θεώρημα δείκνυσιν, ὅτι δύο εὐθειῶν ἀλλήλας τεμνουσῶν αἰ κατὰ κορυφὴν γωνία ἴσαι εἰσίν, εὐρημένον μὲν, ὡς φησιν Εὐδήμιος, ὑπὸ Θαλοῦ πρώτου.

A 20 /4 = Proklos, *In Euclidem* 352,14

Eudémos v Dějinách geometrie (fr. 87) přiřítá tuto poučku [o shodnosti trojúhelníků, pokud se shodují v jedné straně a v přilehlých úhlech] Thalétovi. Způsob, jakým Thalés zjišťoval vzdálenost lodí na moři, prý totiž vyžaduje použití této poučky.

Εὐδήμος δὲ ἐν ταῖς Γεωμετρικαῖς ἱστορίαις (fr. 87) εἰς Θαλῆν τοῦτο ἀνάγει τὸ θεώρημα· τὴν γὰρ τῶν ἐν θαλάττῃ πλοίων ἀπόστασιν δι' οὗ τρόπου φασὶν αὐτὸν δεικνύναι, τούτῳ προσχρησθαί φησιν ἀναγκαῖον.

A 21 /1 = Plinius, *Naturalis historia* XXXVI,82

Měření jejich výšky [pyramid] objevil Thalés z Milétu, který měřil stín v tu denní dobu, kdy odpovídá skutečné výšce tělesa [těla?].

mensuram altitudinis earum deprehendere invenit Thales Milesius umbram metiendo qua hora par esse corpori solet.

A 21 /2 = Plútarchios, *Septem sapientium convivium* 2; 147a

τὴν βακτηρίαν στήσας ἐπὶ τῷ πέρατι τῆς σκιάς ἦν ἡ πυραμὶς ἐποίει, γενομένων τῇ ἐπαφῇ τῆς ἀκτίνος δυεῖν τριγώνων ἔδειξας, ὃν ἡ σκιά πρὸς τὴν σκιάν λόγον εἶχε, τὴν πυραμίδα πρὸς τὴν βακτηρίαν ἔχουσαν.

A 22 /1 = Aristotelés, *De anima* I,5; 411a7

Někteří tvrdí, že duše je smíšená s vesmírem; snad proto Thalés myslel, že vše je plné bohů.

καὶ ἐν τῷ ὅλῳ δέ τινες αὐτὴν [τὴν ψυχὴν] μεμειχθαί φασιν, ὅθεν ἴσως καὶ Θαλῆς ὠιήθη πάντα πλήρη θεῶν εἶναι.

Cfr. Platón, *Leges* X,899b:

Athénský host: A všechny hvězdy i Měsíc, roky a měsíce i všechna roční období? Jaký jiný výklad o nich podáme nežli tentýž, že když se jedna duše nebo více duší ukázala jako příčina toho všeho – dobrá veškerou zdatností – budeme je pokládat za bohy, ať už řídí všechnen svět sídlíce v tělech, jako živé bytosti, nebo jakkoli jinak? Je někdo, kdo by toto uznával a přece snesl tvrzení, že všechno není plné bohů?

Αθ. Ἐστῶν δὴ περὶ πάντων καὶ σελήνης, ἐνιαυτῶν τε καὶ μηνῶν καὶ πασῶν ὠρῶν περὶ, τίνα ἄλλον λόγον ἐροῦμεν ἢ τὸν αὐτὸν τοῦτον, ὡς ἐπειδὴ ψυχὴ μὲν ἢ ψυχαὶ πάντων τούτων αἰτίαι ἐφάνησαν, ἀγαθαὶ δὲ πᾶσαν ἀρετὴν, θεοὺς αὐτὰς εἶναι φήσομεν, εἴτε ἐν σώμασιν ἐνοῦσαι, ζῶα ὄντα, κοσμοῦσιν πάντα οὐρανόν, εἴτε ὅπη τε καὶ ὅπως; ἔσθ' ὅστις ταῦτα ὁμολογῶν ὑπομενεῖ μὴ θεῶν εἶναι πλήρη πάντα;

A 22 /2 = Aristotelés, *De anima* I,2; 405a19

Zdá se, že i Thalés, podle toho, co se z jeho myšlenek připomíná, pokládal duši za cosi pohyblivého, když říkal, že kámen [magnetit] má duši, protože hýbe železem.

ἔοικε δὲ καὶ Θαλῆς, ἐξ ὧν ἀπομνημονεύουσι, κινητικόν τι τὴν ψυχὴν ὑπολαβεῖν, εἵπερ τὸν λίθον ἔφη ψυχὴν ἔχειν ὅτι τὸν σίδηρον κινεῖ.

A 22a = Áetios IV,2,1 Diels

Thalés první prohlásil duši za vždy pohyblivou, tedy za samohybnou.

Θαλῆς ἀπεφώνητο πρῶτος τὴν ψυχὴν φύσιν ἀεικίνητον ἢ αὐτοκίνητον.

A 23 /1 = Áetios I,7,11 Diels

Thalés míní, že bůh je mysl kosmu, oživující veškerenstvo, které je současně plné daimonů. Proto z prvků vlhkosti pochází pohybující božská síla.

Θαλῆς νοῦν τοῦ κόσμου τὸν θεόν, τὸ δὲ πᾶν ἔμψυχον ἅμα καὶ δαιμόνων πλήρες· διήκειν δὲ καὶ διὰ τοῦ στοιχειώδους ὑγροῦ δύναμιν θείαν κινητικὴν αὐτοῦ.

A 23 /2 = Cicero, *De deorum natura* I,10,25

Thalés Mílétský (...) tvrdil, že voda je počátek věcí, bůh pak její myslí, která veškerenstvo z vody utváří.

Thales enim Milesius qui primus de talibus rebus quaesivit, aquam dixit esse initium rerum, deum autem eam mentem, quae ex aqua cuncta fingeret.

Další testimonia:

Diogenés Laertios, *Vitae philosophorum* I,13

Filosofie má od počátku dvě větve: jednu od Anaximandra, druhou od Pýthagory. Anaximandros byl posluchačem Thalétovým; Pýthagoru uvedl do filosofie Ferekýdés. První větev se nazývala íónskou, protože do ní Anaximandra uvedl Thalés, původem Íón, byl totiž z Mílétu. Druhá se nazývala italskou po Pýthagorovi, protože ji nejvíce pěstoval v Itálii.

Φιλοσοφίας δὲ δύο γεγονασιν ἀρχαί, ἢ τε ἀπὸ Ἀναξიმάνδρου καὶ ἢ ἀπὸ Πυθαγόρου· τοῦ μὲν Θαλοῦ διακηκότος, Πυθαγόρου δὲ Φερεκύδης καθηγήσατο. καὶ ἐκαλεῖτο ἢ μὲν Ἴωνική, ὅτι Θαλῆς Ἴων ὢν, Μιλήσιος γάρ, καθηγήσατο Ἀναξिमάνδρου· ἢ δὲ Ἰταλικὴ ἀπὸ Πυθαγόρου, ὅτι τὰ πλεῖστα κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐφιλοσόφησεν.

Diogenés Laertios, *Vitae philosophorum* II,46 (= Ferekýdés F 58 Schibli)

Jak praví Aristotelés ve třetí knize *Poetiky*, [Sókrata] ostře kritizoval ... Antifón ... Hésioda Kerkóps (...) Thaléta zase Ferekýdés (...)

Τούτω τις, καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τρίτῳ Περὶ ποιητικῆς (Rose 75), ἐφιλονεῖκει ... καὶ Ἀντιφῶν ὁ ... Κέρκωψ Ἡσιόδῳ ... Θάλητι δὲ Φερεκύδης...

Cfr. Sýda, s. v. Ferekýdés (= Ferekýdés A 2 /1).

Cicero, *Academica priora* II, 118, 26

Thalés jako první řekl, že vše je z vody.